

Prologas

Ankos arba leto buožė buvo ištekinta iš juodo plastiko, o temple pagaminta iš chromuoto plieno ir įsitempdavo vos truktelėjus be garso slystantį svertą. Antonas naujovių nepripažino: jis naudojosi senu geru maršalo Toco, karaliaus Pico Pirmojo, stiliaus koviniu įtaisais, apkaustytu juodu variu, su ratuku, ant kurio būdavo užsukama jaučio sausgyslių vytinė. O Paška turėjo pneumatinių karabiną. Arbaletus jis laikė žmonijos vaikystės žaislais, nes buvo tinginys ir negabus staliaus amatui.

Jie priplaukė prie šiaurinio kranto, kur iš geltono smėlio skardžio kyšojo kreivos stiebinių pušų šaknys. Anka numetė vairinį irklą ir apsidairė. Saulė jau spėjo pakilti virš miško, ir viskas buvo žydra, žalia ir gelsvai žydras rūkas virš ežero, tamsiai žalios pušys ir geltona pakrantė anoje pusėje. O dangus viršum visko buvo giedras, blankiai mėlynas.

– Nieko ten nėra, – tarė Paška.

Jie sėdėjo persisvėrę per bortą ir žiūrėjo į vandenį.

– Didžiulė lydeka, – įsitikinęs pareiškė Antonas.

– Su šitokiais štai plaukmenimis? – paklausė Paška.

– Antonas nieko neatsakė. Anka irgi pažvelgė į vandenį, bet išvydo tik savo pačios atspindį.

– Būtų gerai išsimaudyti, – tarė Paška ir iki alkūnės įkišo ranką į vandenį. – Šaltas, – pranešė.

Antonas perėjo į valtios priekį ir išsoko ant kranto. Valtis su-siūbavo. Antonas įsitvėrė borto ir laukiamai pažvelgė į Pašką. Tada Paška pakilo, užsimetė irklą ant sprando tarsi naščius ir, vikšėdams apatine kūno dalimi, uždainavo:

Viclipucli, ko tu lauki?
Senas škiperi, aure!
Pasisaugok, nes atplaukia
Čion keptų ryklių gauja.

Antonas tylomis truktelėjo valtį.

– Ei, ei! – suriko Paška griebdamasis už borto.

– Kodėl keptų? – paklausė Anka.

– Nežinau, – gūžtelėjo pečiais Paška. Jie išlipo iš valtios. – Bet juk šaunu, ką? Keptų ryklių gauja!

Jie ėmė traukti valtį į krantą. Kojos grimzdo į drėgną smėlį, pilną sudžiūvusių pušų spyglių ir kankorėžių. Valtis buvo sunki ir slidi, bet ištraukė ją iki pat laivagalio ir sustojo sunkiai dvė-suodami.

– Koją primygo, – tarė Paška ir kruopščiai pasitaisė raudoną galvos raištį. Žiūrėjo, kad raiščio mazgas būtų tiksliai virš dešinės ausies, kaip didnosiu Irukano piratų. – Gyvybė nebrangi, o-hei! – pareiškė jis.

Anka susikaupusi čiulpė pirštą.

– Įsivarei rakštį? – paklausė Antonas.

– Ne. Įsidrėskiau. Kažkurio iš jūsų tokie nagai...

– Nagi, parodyk.

Ji parodė.

– Taip, – linktelėjo Antonas. – Trauma. Na, ką darysime?

– Ant pe-ties – ir pakrante, – pasiūlė Paška.

– Tai kam tada lipom iš valtios?

– Valtimi ir višta gali, – paaiškino Paška. – O pakrante: pir-

ma – meldynai, antra – skardžiai, trečia – sietuvos. Pilnos vėgė-lių. Yra ir šamų.

– Keptų šamų gauja, – linktelėjo Antonas.

– O tu esi nėręs į sietuvą?

– Na taip.

– Nemačiau. Kažkodėl nepavyko pamatyti.

– Maža, ko tu nematei.

Anka nuo jų nusigrėžė, pakėlė arbaletą ir šovė į pušį už kokių dvidešimties žingsnių. Pabiro žievės.

– Šaunu, – pagyrė Paška ir nedelsdamas šovė iš karabino. Taikėsi į Ankos strėlę, bet prašovė. – Nesulaikiau kvėpavimo, – pasiteisino.

– O jeigu būtum sulaikęs? – paklausė Antonas. Jis žiūrėjo į Anką.

Anka stipriai truktelėjo templės svertą. Jos raumenys – kaip reikiant, Antonas su pasigėrėjimu stebėjo, kaip po tamsia oda nusirito bicepso gumulas.

Anka labai kruopščiai nusitaikė ir šovė dar kartą. Antroji strėlė cvaktelėjo į kamieną šiek tiek žemiau už pirmąją.

– Be reikalo tai darome, – tarė Anka ir nuleido arbaletą.

– Ką? – paklausė Antonas.

– Medį gadiname, štai ką. Vienas toks mažius vakar šaudė į medį iš lanko, tai aš priverčiau jį dantimis strėles išlupinėti.

– Paška, gal pabėgėk, tavo dantys geri, – pasiūlė Antonas.

– Aha, nebent švilpti, – atsakė Paška.

– Tiek to, – numojo ranka Anka. – Verčiau ko nors imkimės.

– Neturiu noro karstyti skardžiais, – burbtelėjo Antonas.

– Aš irgi. Drožkime tiesiai.

– Kur? – paklausė Paška.

– Kur akys veda.

– Na? – kilstelėjo antakį Antonas.

– Vadinasi, į saivą, – tarė Paška. – Toška, eime prie Užmirš-tojo plento. Prisimeni?

– Kurgi ne!
 – Žinai, Anečka... – žiojosi kažką sakyti Paška.
 – Aš tau ne Anečka, – griežtai nukirto Anka. Ji negalėdavo pakęsti vadinama ne Anka, o kaip nors kitaip.
 Antonas tai gerai įsidėmėjo. Jis paskubomis prakalbo:
 – Užmirštasis plentas. Juo nevažinėja. Ir žemėlapyje jo nėra. Ir kur veda, visiškai neaišku.
 – O jūs ten buvote?
 – Buvom. Bet nespėjom ištyrinėti.
 – Kelias iš niekur į niekur, – atitokęs pratarė Paška.
 – Puiku! – apsidžiaugė Anka. Jos akys tapo lyg siauri plyšeliai. – Eime. Iki vakaro nueisim?
 – Ką tu! Nueisim iki dvyliktos.
 Jie ėmė kepurėtis skardžiu į viršų. Viršuje Paška atsigrėžė. Apačioje buvo mėlynas ežeras su gelsvomis seklumų plikėmis, valtis ant smėlio ir dideli plintantys ratilai ramiame tarsi alyvuotame pakrantės vandenyje – matyt, pliaukštelėjo toji lydeka. Ir Paška pajuto įprastą neapibrėžtą entuziazmą, kaip visada, kai jie su Toška pasprukdavo iš internato ir prieš akis būdavo visiškos nepriklausomybės diena, pilna neištyrinėtų vietų, žemuogių, kaitrių tuščių pievų, pilkų driežų ir ledinio vandens netikėtuose šaltiniuose. Ir, kaip visada, jis panorio surikti ir aukštai pašukti į viršų, ir nedelsdamas tai padarė, ir Antonas pažvelgė į jį juokdamasis – jis viską suprato. O Anka įsikišo į burną du pirštus ir nutrūktgalviškai sušvilpė, ir jie įžengė į mišką.
 Miške augo retos pušys, kojos slidinėjo ant nukritusių spyglių. Saulės spinduliai įstrižai krito tarp statmenų kamienu, ir visa žemė buvo išpiešta auksinėmis dėmėmis. Kvepėjo saikais, ežeru ir žemuogėmis; kažkur danguje čirškavo neregimi paukšteliai.
 Anka ėjo priekyje, arbaletą laikė pasikišusi po pažastimi ir kartkartėmis pasilenkdavo prie kruvinos, tarsi nulakuotos, žemuogės. Antonas ėjo įkandin su patikimuoju maršalo Toco

koviniu įtaisau. Strėlinė su patikimomis kovinėmis strėlėmis svariai dunksčiojo jam į užpakalį. Jis ėjo ir žvilgčiojo į Ankos sprandą – įdegusį, bemaž juodą, išsišovusiais slanksteliais. Kartais apsidairydavo ieškodamas Paškos, bet Paškos nebuvo matyti, tik kartkartėmis tai dešinėje, tai kairėje plykstelėdavo saulėje raudonas jo raištis. Antonas įsivaizdavo, kaip Paška be garso slysta tarp pušų su parengtu karabinu rankose, atstatęs į priekį plėšrų liesą veidą apsilupusia nosimi. Paška sėlino per saivą, o saiva nejuokauja. Saiva, bičiuli, paklaus – ir reikia suspėt atsakyti, pagalvojo Antonas ir buvo beprapuolęs prie žemės, bet priekyje ėjo Anka, ir ji galėjo atsigrėžti. Būtų nei šis, nei tas.

Anka atsigrėžė ir paklausė:

– Jūs išėjote tyliai?

Antonas gūžtelėjo pečiais.

– O kas išeina garsiai?

– Regis, aš vis dėlto patriukšmavau, – susirūpinusi atsiduso Anka. – Numečiau dubenį – ir staiga koridoriuje žingsniai. Turbūt Mergelė Katia – šiandien ji budi. Teko šokti į gėlių lysvę. Kaip manai, Toška, kokios gėlės auga toje lysvėje?

Antonas suraukė kaktą.

– Po tavo langu? Nežinau. O ką?

– Labai atkaklios gėlės. „Jų vėjas nepalenkia, audra jų neišrauna.“ Į jas šokinėja kelerius metus, o joms – nieko.

– Įdomu, – giliamintiškai nutęsė Antonas. Prisiminė, kad po jo langu taip pat auga gėlės, kurių „vėjas nepalenkia ir audra neišrauna“. Bet jis niekada neatkreipė į tai dėmesio.

Anka sustojo, palaukė, kol jis prieis, ir ištiesė saują žemuogių. Antonas atsargiai paėmė tris uogas.

– Imk dar, – pasiūlė Anka.

– Ačiū. Aš mėgstu rinkti po vieną. O Mergelė Katia – visai nieko, tiesa?

– Na, kaip kam, – numykė Anka. – Kai žmogui kas vakarą primena, kad jo kojos tai purvinos, tai dulkėtos...

Ji nutilo. Buvo nuostabiai gera eiti su ja per mišką dviese, pe-
tys petin, susiliečiant nuogomis alkūnėmis, ir žvilgčioti į ją –
kokia ji graži, vikri ir neįprastai geranoriška ir kokios didžiulės
pilkos jos akys juodomis blakstienomis.

– Žinoma, – Antonas ištiesęs ranką nužėrė blykstelėjusį sau-
lėje voratinklį. – Jos kojos tai jau tikrai nedulkėtos. Jeigu tave
per balas nešioja ant rankų, kojos tikrai nesusipurvins...

– Kas ją nešioja?

– Henrikas iš meteorologijos stoties. Na, tas stambulis bal-
tais plaukais.

– Tikrai?

– O ką? Kiekvienas mažius žino, kad jiedu įsimylėję.

Jie vėl nutilo. Antonas metė žvilgsnį į Anką. Ankos akys vir-
to juodais plyšeliais.

– O kada tai buvo? – paklausė ji.

– Ogi vieną tokią naktį mėnuliui šviečiant, – nenoriai atsakė
Antonas. – Bet tu žiūrėk, neišplepėk.

– Niekas tavęs už liežuvio netraukė, Toška, – nusijuokė
Anka. – Nori žemuogių?

Antonas automatiškai nušlavė žemuoges nuo ištepinto del-
niuko ir susibėrė į burną. Nemėgstu plepių, pagalvojo jis. Nega-
liu pakęsti tauškalių. Ir staiga jis rado argumentą.

– Tave irgi kada nors ant rankų tampys. Ar bus malonu, jeigu
pradės apie tai pliuurpti?

– Iš kur ištraukei, kad aš ketinu pliuurpti? – atsainiai paklausė
Anka. – Apskritai nemėgstu plepių.

– Klausyk, ką tu sumanei?

– Nieko baisaus, – truktelėjo pečiais Anka. Po akimirkos
ji patikliai pranešė: – Žinai, man klaičiai nusibodo kiekvieną
mielą vakarą po du kartus plautis kojas.

Vargšė Mergelė Katia, pamanė Antonas. Čia tau ne saiva.

Jie išėjo į keliuką. Keliukas vedė žemyn, ir miškas darėsi vis
tamsesnis ir tamsesnis. Čia vešėjo paparčiai ir aukšta drėgna

žolė. Pušų kamienai buvo apėję samanomis ir balta kerpių puta.
Bet saiva nejuokauja. Kimus balsas, kuriame nebuvo nieko žmo-
giško, staiga suriaumojo:

– Stot! Meskit ginklus – tu, kilnūs donai, ir tu, dona!

Kai saiva paklausia, reikia suspėt atsakyti. Tiksliau judesiu
Antonas nubloškė Anką į paparčius kairėje, o pats liuoktelėjo
į paparčius dešinėje, nusirito ir prigludo už sutrešusio kelmo.
Kimus aidas dar ūkčiojo tarp pušų kamienų, o takelis jau buvo
tuščias. Stoją tylą.

Pavirtęs ant šono, Antonas suko ratuką tempdamas tempelę.
Pokštelėjo šūvis, Antonui ant galvos pabiro kažkokios šiukšlės.
Kimus nežmogiškas balsas pranešė:

– Donas pašautas į pėdą!

Antonas sudejavo ir prisitraukė koją.

– Ne į šitą, į dešinę, – pataisė balsas.

Buvo girdėti, kaip Paška kikena. Antonas atsargiai dirstelėjo
iš už kelmo, bet nieko nebuvo matyti toje tamsioje žalioje košėje.

Tą akimirką pasigirdo veriamas švilpesys ir garsas, lyg griūtų
medis.

– Ūaū!.. – dusliai sustugo Paška. – Pasigailėkit! Pasigailėkit!
Nežudykit manęs!

Antonas iškart pašoko. Priešais jį iš paparčių išlindo Paška.
Iškėlęs į viršų rankas, jis traukėsi atatupstas. Ankos balsas pa-
klausė:

– Toška, tu jį matai?

– Kaip ant delno, – pritariamai atsakė Antonas. – Nesisu-
kiok! – riktelėjo jis Paškai. – Rankas už galvos!

Paška nuolankiai susidėjo rankas už galvos ir pareiškė:

– Aš nieko nepasakysiu.

– Toška, ką toliau su juo darysim? – paklausė Anka.

– Tuoį patatysi, – atsakė šis ir patogiai atsisėdo ant kelmo, o
arbaletą pasidėjo ant kelių. – Vardas! – suriaumojo Geksos Iru-
kaniečio balsu.

Paška nugara pavaizdavo panieką ir nepaklusnumą. Antonas šovė. Sunki strėlė švilpdama įsmigo į šaką virš Paškos galvos.

– Oho! – pasigirdo Ankos balsas.

– Aš esu Bonas Saranča, – nenoromis prisipažino Paška. – *Ir čia jis veikiausiai atguls – vienas iš tų, kurie buvo su juo.**

– Pagarsėjęs prievartautojas ir žudikas, – paaiškino Antonas. – Bet jis niekada nieko nedaro už dyką. Kas tave pasiuntė?

– Mane pasiuntė donas Satarina Negailistingasis, – sumelavo Paška.

Antonas su panieka tēškė:

– Štai ši ranka prieš dvejus metus Sunkiųjų kardų apyrbėje nutraukė dvokiantį dono Satarinos gyvenimo siūlą.

– Įsegsiu jam strėlę, gerai? – pasisiūlė Anka.

– Aš visai pamiršau, – skubiai prabilo Paška. – Iš tiesų mane pasiuntė Arata Gražusis. Už jūsų galvas jis pažadėjo man šimtą auksinių.

Antonas pliaukštelėjo delnais sau per kelius

– Melagis! – užriko jis. – Argi Arata susidėtų su tokiu niekšu kaip tu!

– Gal vis dėlto įsegsiu jam strėlę, ką? – kraugerišškai paklausė Anka.

– Beje, tau peršauta dešinė pėda, – priminė Paška. – Būtų metas nukraujuoti.

– Papūsk! – paprieštaravo Antonas. – Visų pirma aš nuolatos kramtau baltojo medžio žievę, o antra, dvi dailios barbarės jau sutvarstė mano žaizdas.

Sušlamėjo paparčiai, ir ant takelio išėjo Anka. Jos skruostas buvo perdrėkstas, o keliai žemėti ir žaliaukuoti.

– Metas įmesti jį į pelkę, – pareiškė ji. – Kai priešas nepasi-
duoda, jis sunaikinamas.

* Netiksliai citata iš A. Dumas romano „Trys muškietininkai“ (čia ir toliau – vert. past.).

Paška nuleido rankas.

– Tiesą sakant, tu žaidi ne pagal taisykles, – tarė jis Antonui. – Tau visada išeina, kad Geksa – geras žmogus.

– Daug tu išmanai! – purkštelėjo Antonas ir taip pat žengė ant tako. – Saiva nejuokauja, suskretęs samdiny.

Anka atidavė Paškai arbaletą.

– Ar judu visada šitaip vienas į kitą pliekiate? – pavydžiai paklausė ji.

– O kaipgi! – nusistebėjo Paška. – Negi šūkausime: „Pykšt pykšt! Bum bum!“? Žaidime turi būti rizikos elementas!

– Pavyzdžiui, mes dažnai žaidžiame Vilhelmą Telį, – atsainiai tarstelėjo Antonas.

– Paeiliui, – pertraukė jį Paška. – Šiandien aš stoviu su obuoliu, o rytoj – jis.

Anka juos nužvelgė.

– Štai kaip? – lėtai pratarė ji. – Įdomu būtų pažiūrėti.

– Mes mielai, – vylingai šyptelėjo Antonas. – Bet nėra obuolio.

Paška plačiai išsišiepė. Tada Anka nuplėšė jam nuo galvos piratišką raištį ir vikriai susuko iš jo pailgą maišiuką.

– Obuolys sąlygiškas, – paaiškino ji. – Štai – puikus taikinys. Pažaiskime Vilhelmą Telį.

Antonas paėmė raudoną maišiuką ir įdėmiai jį apžiūrėjo. Tada žvilgtelėjo į Anką – jos akys buvo tarsi plyšeliai, O Paška smaginosi – jam buvo linksma. Antonas padavė jam maišiuką.

– *Iš trisdešimties žingsnių pro kortą neprašausiu*, – ramiai pasakė jis. – *Žinoma, iš pažįstamų pistoletų.*

– *Tikrai?* – paklausė Anka ir kreipėsi į Pašką: – *O tu, mano drauge, pataikysi į kortą iš trisdešimties žingsnių?*

Paška užsimovė maišiuką ant galvos.

– *Kada nors mes pamėginsime*, – išsišiepė jis. – *Kadaise aš neprastai šaudžiau.**

* Dialogas iš A. Puškino apysakos „Šūvis“.

Antonas apsigrėžė ir žengė taku garsiai skaičiuodamas žingsnius:

– Penkiolika... šešiolika... septyniolika...

Paška kažką pasakė – Antonas neišgirdo, o Anka garsiai nusijuokė. Tarsi per garsiai.

– Trisdešimt, – ištarė Antonas ir atsigrėžė. Už trisdešimties žingsnių Paška atrodė visai mažas. Raudonas maišiuko trikampis pūpsėjo jam ant galvos kaip juokdario gaubšlė. Paška vaipėsi. Jis vis dar žaidė. Antonas pasilenkė ir ėmė neskubėdamas tempti tempę.

– Būk palaimintas, mano tėve Vilhelmai! – riktelėjo Paška. – Ir ačiū tau už viską, kad ir kas nutiktų.

Antonas įdėjo strėlę ir atsitiesė. Paška ir Anka žiūrėjo į jį. Jie stovėjo greta. Takelis buvo lyg tamsus drėgnas koridorius tarp aukštų žalių sienų. Antonas pakėlė arbaletą. Kovinis maršalo Toco įtaisais tapo neįprastai sunkus. Virpa rankos, pamanė Antonas. Negerai. Be reikalo. Jis prisiminė, kaip žiemą jiedu su Paška visą valandą laidė sniego gniūžtes į ketaus kankorėžį ant tvoros stulpelio. Laidė iš dvidešimties žingsnių, iš penkiolikos ir iš dešimties – ir niekaip neįstengė pataikyti. O tada, kai jau nusibodo ir jie susirengė eiti, Paška atsainiai, nežiūrėdamas metė paskutinę gniūžtę ir pataikė. Antonas iš visų jėgų įsprengė buožę į petį. Anka stovi per arti, pagalvojo jis. Norėjo riktelėti, kad pasitrauktų, bet suprato, jog būtų kvaila. Aukščiau. Dar aukščiau... Ūmai jį užplūdo įsitikinimas, kad net jeigu atgręžtų į juos nugarą, strėlė vis tiek įsmigs tiesiai Paškai į tarpunosį, tarp linksmy žalių akių. Jis atsimerkė ir pažvelgė į Pašką. Šis jau nebesivaipė. O Anka lėtai lėtai kėlė ranką išskėstais pirštais, o jos veidas buvo įsitempęs ir visai kaip suaugusios. Tada Antonas kilstelėjo arbaletą dar aukščiau ir paspaudė nuleistuką. Jis nematė, kur nuskriejo strėlė.

– Nepataikiau, – labai garsiai ištarė jis.

Kilnodamas nesilankstančias kojas jis žengė taku. Paška nusišluostė raudonąja gaubšle veidą, krestelėjęs ją išvyniojo ir ap-

sirišo galvą. Anka pasilenkė ir pakėlė nuo žemės savo arbaletą. Jeigu šituo įnagiu vožtelės man per galvą, pasakysiu jai ačiū, pagalvojo Antonas. Bet Anka į jį net nežvilgtelėjo.

Ji grįžtelėjo į Pašką ir paklausė:

– Eime?

– Tuoj, – atsakė šis.

Jis metė žvilgsnį į Antoną ir tylomis pastukseno sulenktu pirštu sau į kaktą.

– O tu jau ir išsigandai, – tarė Antonas.

Paška dar kartą bilstelėjo pirštu sau į kaktą ir žengė įkandin Ankos. Antonas pėdino iš paskos ir stengėsi nuslopinti kylančias abejones.

O ką, tiesą sakant, aš padariau, vangiai svarstė jis. Ko jie pasipūtė? Na, Paška, tiek to, jis išsigando. Tik dar nežinia, kuris labiau bijojo – tėtušis Vilhelmas ar sūnus Telis. Bet Anka, ko jį? Matyt, išsigando dėl Paškos. O ką aš turėjau daryti? Štai velkuosi įkandin jų lyg koks giminaitis. Imti ir pasitraukti. Pasuksiu dabar į kairę, ten puiki pelkė. Gal pagausiu pelėdą. Bet jis net nesulėtino žingsnio. Vadinasi, tai jau visiems laikams, pamanė sau. Buvo skaitęs, kad taip nutinka labai dažnai.

Apleistą kelią jie pasiekė net anksčiau negu tikėjosi. Saulė kabojo aukštai, buvo karšta. Badė įkritę už apykaklės pušų spygliai. Kelias buvo betoninis, iš dviem eilėmis sudėliotų pilkai rudų suežėjusių betono plokščių. Plokščių sandūrose žėlė tanki sausa žolė. Šalikelėse buvo pilna apdulkėjusių varnalėšų. Viršum kelio zvimbdami skraidė bronzinukai, ir vienas įžūliai bumbtelėjo Antonui tiesiai į kaktą. Buvo tylu ir alsu.

– Žiūrėkit! – šuktelėjo Paška. Ties kelio viduriu ant surūdijusios skersai ištemptos vielos kabojo apskritas skardos diskas apsilaupiusiais dažais. Sprendžiant iš visa ko, ten buvo pavaizduotas geltonas stačiakampis raudoname fone.

– Kas čia? – ne itin susidomėjusi paklausė Anka.

– Kelio ženklas. „Važiuoti draudžiama“, – paaiškino Paška.

– „Plyta“, – patikslino Antonas.
 – O kam jo reikia? – paklausė Anka.
 – Jis rodo, kad štai ten važiuoti negalima, – pasakė Paška.
 – Tai kam tada kelias?
 – Juk šis kelias labai senas, – gūžtelėjo pečiais Paška.
 – Anizotropinis plentas, – tarė Antonas. Anka stovėjo atgręžusi jam nugarą. – Judėjimas tik viena kryptimi.
 – Išmintingi buvo tie protėviai, – mąsliai nutęsė Paška. – Važiuoji sau, važiuoji, o už poros šimtų kilometrų – braukšt! – „plyta“. Toliau važiuot nevalia, o pasiklausti nėra ko.
 – Įsivaizduoji, kas gali būti už to ženklų! – tarė Anka. Ji apsidairė. Aplinkui daugelį kilometrų – vien miškas, ir nėra ko pasiklausti, kas ten galėtų būti už to ženklų. – O jeigu čia visai ne „plyta“? Juk dažai visai nusilupę...

Tada Antonas kruopščiai nusitaikė ir šovė. Būtų buvę šaunu, jeigu strėlė būtų pervėrusi vielą ir ženklas būtų šleptelėjęs tiesiai Anka po kojomis. Bet strėlė kliudė viršutinę ženklų dalį, pramušė surūdijusią skardą, ir žemyn pabiro tik perdžiūvę dažai.

– Kvailys, – neatsigręždama burbtelėjo Anka.

Tai buvo pirmas žodis, kurį ji ištarė Antonui po Vilhelmo Telio žaidimo. Antonas kreivai šyptelėjo ir padeklamavo:

– *And enterprises of great pitch and moment, with this regard their current turn away and loose the name of action.**

Ištikimas Paška šūktelėjo:

– Žiūrėkit, čia pravažiavo mašina! Jau po perkūnijos! Štai, vėžės žolėje! O čia...

Sekasi tam Paškai, pagalvojo Antonas. Jis palinko prie pėdsakų ant kelio ir taip pat pastebėjo išvažinėtą žolę ir juodą proktoriaus šliužę, kur automobilis pristabdė prieš betono duobę.

– Aha! Jis iššoko iš po ženklų! – nesiliovė Paška.

* „O užmojai lakaus momento puikūs, neryžtumu iš kelio iškreipti praranda veiksmo vardą“ – citata iš W. Shakespear'o „Hamlet'o“. Vertė A. Nyka-Niliūnas.

Tai buvo aišku kiekvienam, bet Antonas paprieštaravo:
 – Visai ne, jis atvažiavo iš anos pusės.
 Paška pakėlė į jį apstulbusias akis.
 – Gal tu aklas?
 – Jis atvažiavo iš anos pusės, – užsispyrė Antonas. – Pasekim pėdsaku.

– Kalbi nesąmones! – pasipiktino Paška. – Visų pirma, joks padorus vairuotojas nevažiuos matydamas „plytą“. Antra, žiūrėk: štai duobė, štai stabdymo žymė... Tai iš kur jis važiavo?

– Kas man tie tavo padorus! Aš pats nepadorus, ir aš eisiu per ženklą.

Paška įdūko.

– Eik, kur nori! – šiek tiek mikčiodamas sušuko jis. – Pusprotis. Visai nukvakai nuo karščio!

Antonas apsisuko ir, žvelgdamas tiesiai prieš save, praėjo nepaisydamas ženklų. Jis norėjo tik vieno: kad priekyje pasirodytų koks nors susprogdintas tiltas ir kad reikėtų veržte prasiveržti į kitą pusę. Baisiai man rūpi tas padorusis! – kunkuliavo jis. Tegul eina kur nori... su savo Pašenka. Jis prisiminė, kaip Anka rėžė Pavlui, kai šis pavadino ją Anečka, ir šiek tiek palengvėjo. Jis apsidairė.

Pašką jis pamatė iškart: Bonas Saranča trilinkas sekė paslaptingosios mašinos pėdsaku. Surūdijęs diskas virš kelio palengvėle siūbavo, ir pro skylutę šmėsčiojo mėlynas dangus. O šalikelėje sėdėjo Anka, alkūnėmis įsiremusi į plikus kelius ir pasidėjusi smakrą ant sugniaužtų kumščiu.

...Jie grįžo jau temstant. Vaikiniai irklavo, o Anka sėdėjo prie vairo. Virš juodo miško kilo raudonas mėnulis, nežmoniškai kurkė varlės.

– Taip gerai viskas buvo sumanyta, – liūdnai atsiduso Anka. – Et, jūs!..

Vaikinai tylėjo. Tada Paška pusbalsiu paklausė:

– Toška, kas ten buvo už to ženklų?

– Susprogdintas tiltas, – atsakė šis. – Ir fašisto, grandinėmis prirakinto prie kulkosvaidžio, skeletas. – Pagalvojęs jis pridūrė: – Kulkosvaidis visas įaugęs į žemę...

– Ta-a-aip, – nutęsė Paška. – Pasitaiko. O aš ten vienam padėjau sutaisyti automobilį.

1 skyrius

Kai Rumata prajėjo šventojo Mikio kapą – septintąjį iš eilės ir paskutinį šiame kelyje, buvo jau visai tamsu. Išgirtasis hama-harų eržilas, paimtas iš dono Tameo už kortų skolą, pasirodė esąs visiškai gėvera. Jis prakaitavo, atmušė kojas ir bėgo bjauria krypuojančia risčia. Rumata keliais mygo jam šonus, šmaukščiojo tarp ausų pirštine, bet arklys tik liūdnamai purtė galvą ir žingsnio negreitino.

Palei kelią augo krūmai, prietemoje panašūs į sustingusių dūmų kamuolius. Nepakenčiamai zyzė uodai. Drumstame danguje virpčiojo retos ir blankios žvaigždės. Pūtė gūsingas nestiprus vėjas, šiltas ir drauge šaltas, kaip visada rudenį šioje pajūrio šalyje, kur tvankios, dulkėtos dienos ir žvorbūs vakarai.

Rumata tvirčiau susisiautė į apsiaustą ir numetė pavadžius. Skubėti nebuvo prasmės. Iki vidurnakčio liko valanda, o Žag-sintis miškas jau iškilo virš horizonto juoda dantyta juosta. Iš šalių tęsėsi suarti laukai, po žvaigždėmis žiburiavo pelkės, trenkiančios negyvos rūdėmis, tamsavo įsiveržimo laikų pli-
liakalniai ir supuvusios stačiatvorės. Toli kairėje pliūpčiodama žioravo niūri pašvaistė: matyt, degė kaimelis, vienas iš nesuskaičiuojamų ir vienodų Lavonėdų, Pakaruoklių, Išgrobstėnų, neseniai karaliaus įsakymu pervardintų į Geidžiamuosius,